

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 16 december 2014 12:35
Aan: marcel.gastel@minbzk.nl; [REDACTED]
Onderwerp: [REDACTED] Bijgevoegde bestanden
Bijlagen: PLATO-#3697577-v1-
Declaratie_functionele_uitgaven_van_de_Koning_voor_artikel_2
_van_Begroting_I_De_Koning_.PDF; PLATO-#3697730-v1-
Definitieve_afrekening_declaratie_functionele_uitgaven_van_de_Koning
_voor_artikel_2_van_Begroting_I_De_Koning_.PDF; PLATO-#3591555-
v1-
Definitieve_afrekening_van_functionele_uitgaven_van_Koning_voor_arti
kel_2_van_Begroting_I_De_Koning_voor_2010.PDF; PLATO-#3647043-
v1-Definitieve_afrekening_functionele_uitgaven_Koning_voor_artikel_2
_van_Begroting_I_De_Koning_2011.PDF; PLATO-#3647044-v1-
Definitieve_afrekening_functionele_uitgaven_Koning_voor_artikel_2
_van_Begroting_I_De_Koning_en_afrekening_kosten_voor_Staatsbezoek
en_en_officieel_o.PDF; PLATO-#3750051-v1-
Definitieve_afrekening_functionele_uitgaven_van_de_Koning_voor_artik
el_2_van_Begroting_I_De_Koning_voor_2013
_en_afrekening_kosten_Staatsbezoeken_en.PDF; PLATO-#3750052-v1-
Definitieve_afrekening_functionele_uitgave_van_de_Koning_voor_artikel
_2
_van_Begroting_I_en_afrekening_kosten_Staatsbezoeken_en_officieel_o
ntvangste.PDF

Collega's,

In het kader van het controlebestel stuurt de accountant van het Koninklijk Huis (KPMG) elk jaar een goedkeurende verklaring naar de minister-president met als doel dat de declaratie 'in orde is'. Bijgaand stuur ik deze verklaringen van de afgelopen 4 jaar behorend bij de jaarverslagen 2010 t/m 2013. Op basis van een WOB verzoek zijn de laatst twee verklaringen aan de MP (met weglakken van namen etc.) openbaar gemaakt. Ik zend de verklaringen, zonder het weglakken, alsmede de meer uitgebreide verklaringen aan de directeur Concerncontrol (voorheen FEZ).

Aangezien ook een verklaring aan de minister van Buitenlandse Zaken wordt gezonden in het kader van de staatsbezoeken die de Dienst van het Koninklijk Huis declareert bij Buiza, bevat elk document twee verklaringen.

De verklaring van KPMG is tevens een vrijwaring voor de Thesaurier, dat hij zijn taken goed heeft gedaan. [REDACTED]

De verklaring over 201 wordt nagezonden omdat deze eerst te groot was.

Groeten,
[REDACTED]

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Zijne Excellentie
Drs. M. Rutte
Minister-president, Minister van
Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA 's-GRAVENHAGE

NO.
1420071/CWN

'S GRAVENHAGE
6 maart 2014

ONDERWERP

PALEIS NOORDEINDE

Declaratie functionele uitgaven
van de Koning voor artikel 2
van Begroting I 'De Koning'

Hooggeachte Heer Rutte,

Graag vraag ik Uw aandacht voor het volgende.

Hierbij stuur ik U de definitieve afrekening van de functionele uitgaven van de Koning voor artikel 2 van Begroting I 'De Koning' voor het jaar 2013. Bijgevoegd is tevens de afrekening van de kosten voor Staatsbezoeken en officiële ontvangsten voor 2013, zoals ingediend bij de Minister van Buitenlandse Zaken. Aan de directeur concerncontrol van Uw ministerie, , stuur ik de specificatie van de declaratie van de functionele uitgaven.

Hoogachtend,

(J. Baars)
Thesaurier van Zijne Majesteit
de Koning

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Algemene Zaken

Aan: De Thesaurier van Z.M. de Koning

Wij hebben de bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, declaratie betreffende de functionele kosten over het jaar 2013, die door de Thesaurier van Z.M. de Koning op grond van het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis bij het Ministerie van Algemene Zaken worden ingediend, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Thesaurier van Z.M. de Koning

De Thesaurier van Z.M. de Koning is verantwoordelijk voor het opstellen van de declaratie in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. De Thesaurier van Z.M. de Koning is tevens verantwoordelijk voor een zodanig interne beheersing als hij noodzakelijk acht om het opstellen van de declaratie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de declaratie op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol aangaande het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en intensiteit van de accountantscontrole (Plato 3598015) betreffende de declaratie van de functionele kosten van de Koning, zoals opgenomen in de brief van het Ministerie van Algemene Zaken d.d. 24 augustus 2011 met referentie 3616969. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de declaratie geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de declaratie. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de declaratie een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de declaratie door de Thesaurier van Z.M. de Koning, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de declaratie, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de declaratie.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel is de declaratie betreffende de functionele kosten over het jaar 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De declaratie is opgesteld voor het Ministerie van Algemene Zaken met als doel de Thesaurier van Z.M. de Koning in staat te stellen te voldoen aan het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. Hierdoor is de declaratie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De declaratie met onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Thesaurier van Z.M. de Koning en het Ministerie van Algemene Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Den Haag, 6 maart 2014

KPMG Accountants N.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden

Specificatie bij de declaratie 2013 van de functionele kosten van Z.M. de Koning te declareren bij het Ministerie van Algemene Zaken

Omschrijving	Bedrag werkelijk
Personeel Dienst van het Koninklijk Huis	16.716.787
Materieel Dienst van het Koninklijk Huis	8.739.522
Uitgaven voor luchtvaartuigen	828.656
Onderhoud Groene Draeck	47.081
Bezoeken aan Nederlandse Antillen & Aruba	338.125
Materiële uitgaven Faunabeheer	290.111
Totaal	26.960.282

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART 2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Zijne Excellentie
Drs. F.C.G.M. Timmermans
Minister van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB 's-GRAVENHAGE

NO
1420072/CWN
ONDERWERP

'S-GRAVENHAGE
6 maart 2014
PALEIS NOORDEINDE

Hooggeachte heer Timmermans,

Onderstaand moge ik u doen toekomen de afrekening van kosten van Staatsbezoeken en officiële ontvangsten van Z.M. de Koning over het jaar 2013.

Specificatie zal door mij ook worden overhandigd aan drs. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Directeur Kabinet Protocol van uw ministerie.

<u>Salariskosten</u>	€ 163.237
<u>Materiële kosten</u>	€ 653.112

Hoogachtend,

(J. Baars)
Thesaurier van Zijne Majesteit
de Koning

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan: De Thesaurier van Z.M. de Koning

Wij hebben de bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, declaratie betreffende Staatsbezoeken en officiële ontvangsten over het jaar 2013, die door de Thesaurier van Z.M. de Koning op grond van het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken wordt ingediend, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Thesaurier van Z.M. de Koning

De Thesaurier van Z.M. de Koning is verantwoordelijk voor het opstellen van de declaratie in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. De Thesaurier van Z.M. de Koning is tevens verantwoordelijk voor een zodanig interne beheersing als hij noodzakelijk acht om het opstellen van de declaratie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de declaratie op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de declaratie geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de declaratie. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de declaratie een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de declaratie door de Thesaurier van Z.M. de Koning, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de declaratie, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de declaratie.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel is de declaratie betreffende Staatsbezoeken en officiële ontvangsten over het jaar 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De declaratie is opgesteld voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken met als doel de Thesaurier van Z.M. de Koning in staat te stellen te voldoen aan het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. Hierdoor is de declaratie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De declaratie met onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Thesaurier van Z.M. de Koning en het Ministerie van Buitenlandse Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Den Haag, 6 maart 2014

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

Paraf voor waarmerkingsdoeleinden

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Specificatie bij de declaratie 2013 van Z.M. de Koning te declareren bij
het Ministerie van Buitenlandse Zaken

	Bedrag
Salariskosten	163.237
Materiële kosten	653.112
Totaal	816.349

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART 2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Ministerie van Algemene Zaken
De Weledelgeleerde Heer
[REDACTED],
Directeur Concerncontrol AZ
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

NO.
1420073/CWN

'S-GRAVENHAGE
6 maart 2014

ONDERWERP
Declaratie functionele uitgaven
van de Koning voor artikel 2
van Begroting I 'De Koning'

PALEIS NOORDEINDE

Zeer geachte Heer [REDACTED],

Graag vraag ik Uw aandacht voor het volgende.

Hierbij stuur ik U de definitieve afrekening van de functionele uitgaven van de Koning voor artikel 2 van Begroting I 'De Koning' voor het jaar 2013. De hierop betrekking hebbende specificatie en controleverklaring voeg ik tevens bij.

Bijgevoegd is ook de afrekening van de kosten voor Staatsbezoeken en officiële ontvangsten voor 2013, zoals ingediend bij de Minister van Buitenlandse Zaken.

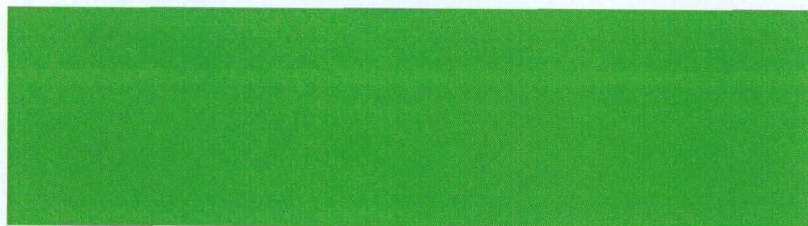

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Declaratie 2013 van Begroting I artikel 2	€	26.960.282
Ontvangen voorschotten	€	27.025.000
Door mij terug te betalen	€	<u>64.718</u> =====

Het terug te betalen bedrag zal ik laten overschrijven naar bankrekeningnummer NL64RBOS0569992605 van Uw Ministerie.

Met een vriendelijke groet,

(J. Baars)
Thesaurier van Zijne Majesteit
de Koning

Bijlagen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Algemene Zaken

Aan: De Thesaurier van Z.M. de Koning

Wij hebben de bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, declaratie betreffende de functionele kosten over het jaar 2013, die door de Thesaurier van Z.M. de Koning op grond van het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis bij het Ministerie van Algemene Zaken worden ingediend, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Thesaurier van Z.M. de Koning

De Thesaurier van Z.M. de Koning is verantwoordelijk voor het opstellen van de declaratie in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. De Thesaurier van Z.M. de Koning is tevens verantwoordelijk voor een zodanig interne beheersing als hij noodzakelijk acht om het opstellen van de declaratie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de declaratie op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol aangaande het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en intensiteit van de accountantscontrole (Plato 3598015) betreffende de declaratie van de functionele kosten van de Koning, zoals opgenomen in de brief van het Ministerie van Algemene Zaken d.d. 24 augustus 2011 met referentie 3616969. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de declaratie geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de declaratie. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de declaratie een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de declaratie door de Thesaurier van Z.M. de Koning, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de declaratie, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de declaratie.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

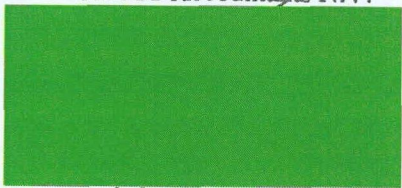
Naar ons oordeel is de declaratie betreffende de functionele kosten over het jaar 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De declaratie is opgesteld voor het Ministerie van Algemene Zaken met als doel de Thesaurier van Z.M. de Koning in staat te stellen te voldoen aan het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. Hierdoor is de declaratie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De declaratie met onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Thesaurier van Z.M. de Koning en het Ministerie van Algemene Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Den Haag, 6 maart 2014

KPMG Accountants N.V.

Paraf voor waarmerkingsdoeleinden

Specificatie bij de declaratie 2013 van de functionele kosten van Z.M. de Koning te declareren bij het Ministerie van Algemene Zaken

Omschrijving	Bedrag werkelijk
Personeel Dienst van het Koninklijk Huis	16.716.787
Materieel Dienst van het Koninklijk Huis	8.739.522
Uitgaven voor luchtvaartuigen	828.656
Onderhoud Groene Draeck	47.081
Bezoeken aan Nederlandse Antillen & Aruba	338.125
Materiële uitgaven Faunabeheer	290.111
Totaal	26.960.282

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART/2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Specificatie bij de declaratie 2013 van de functionele kosten van Z.M. de Koning te declareren bij het Ministerie van Algemene Zaken.

A. Salariskosten	Aantal fte	Salarissen enz.	Soc.lasten pensioenbijdrage	Totaal
Personeel Dienst Koninklijk Huis	246*	13.272.409	3.014.618	16.287.027
Wachtgelders	(11)	225.674	58.704	284.378
Soc.Beleidspl.Ind.Soestdijk	(4)	79.687	65.695	145.382
	246	13.577.770	3.139.017	16.716.787

* De personeelsbegroting heeft betrekking op 260 fte's, de feitelijke bezetting per ultimo 2013 bedroeg 246 fte's.

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

[Redacted]

11 D. MAAK1 / 2014

[Redacted]

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Specificatie bij de declaratie 2013 van de functionele kosten van Z.M. de Koning te declareren bij het Ministerie van Algemene Zaken.

B, Materiële kosten	
Instandhouding rijtuigenpark (auto, paarden en rijtuigen)	1.894.727
Gebruikskosten paleizen	2.045.345
Communicatiekosten	688.833
Accountants/adviseurskosten	452.925
Departement Faunabeheer	290.111
Overige facilitaire zaken	3.657.692
Uitgaven voor luchtvaartuigen	828.656
Onderhoud Groene Draeck	47.081
Bezoeken aan Nederlandse Antillen & Aruba	338.125
Overzicht	10.243.495

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART 2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Verloop Reservering kosten automatisering

	Bedrag
Stand 1 januari 2013	897.593
Dotatie	200.000
Onttrekkingen	-324.632
Stand 31 december 2013	772.961

Verloop Reservering kosten opheffing Pensioenbreuk

	Bedrag
Stand 1 januari 2013	1.094.093
Dotatie	137.000
Onttrekkingen	-284.343
Stand 31 december 2013	946.750

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART 2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

DIENST VAN HET KONINKLIJK HUIS

Zijne Excellentie
Drs. F.C.G.M. Timmermans
Minister van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061
2500 EB 's-GRAVENHAGE

NO
1420072/CWN
ONDERWERP

'S-GRAVENHAGE
6 maart 2014
PALEIS NOORDEINDE

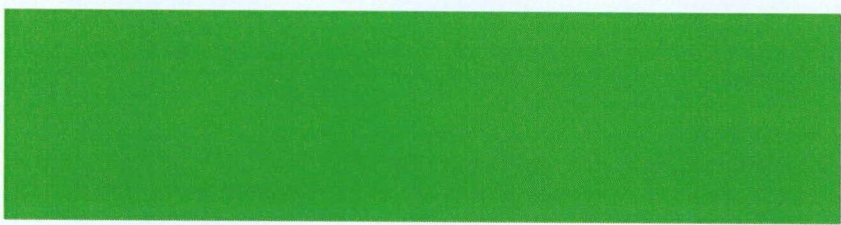
Hooggeachte heer Timmermans,

Onderstaand moge ik u doen toekomen de afrekening van kosten van Staatsbezoeken en officiële ontvangsten van Z.M. de Koning over het jaar 2013.

Specificatie zal door mij ook worden overhandigd aan drs. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Directeur Kabinet Protocol van uw ministerie.

<u>Salariskosten</u>	€ 163.237
<u>Materiële kosten</u>	€ 653.112

Hoogachtend,

(J. Baars)
Thesaurier van Zijne Majesteit
de Koning

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan: De Thesaurier van Z.M. de Koning

Wij hebben de bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, declaratie betreffende Staatsbezoeken en officiële ontvangsten over het jaar 2013, die door de Thesaurier van Z.M. de Koning op grond van het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken wordt ingediend, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de Thesaurier van Z.M. de Koning

De Thesaurier van Z.M. de Koning is verantwoordelijk voor het opstellen van de declaratie in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. De Thesaurier van Z.M. de Koning is tevens verantwoordelijk voor een zodanig interne beheersing als hij noodzakelijk acht om het opstellen van de declaratie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de declaratie op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de declaratie geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de declaratie. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de declaratie een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de declaratie door de Thesaurier van Z.M. de Koning, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van de declaratie, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de declaratie.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel is de declaratie betreffende Staatsbezoeken en officiële ontvangsten over het jaar 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

De declaratie is opgesteld voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken met als doel de Thesaurier van Z.M. de Koning in staat te stellen te voldoen aan het Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. Hierdoor is de declaratie mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. De declaratie met onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Thesaurier van Z.M. de Koning en het Ministerie van Buitenlandse Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Den Haag, 6 maart 2014

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

Paraf voor waarmerkingsdoeleinden:

Specificatie bij de declaratie 2013 van Z.M. de Koning te declareren bij
het Ministerie van Buitenlandse Zaken

	Bedrag
Salariskosten	163.237
Materiële kosten	653.112
Totaal	816.349

KPMG Audit
Document waarop onze verklaring d.d.

06 MAART 2014

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: dinsdag 16 december 2014 12:37
Aan: marcel.gastel@minbzk.nl; [REDACTED]
Onderwerp: [REDACTED]
Bijlagen: Opnieuw gescande verklaring KPMG.pdf
PLATO-#3795237-v1-Opnieuw_gescande_verklaring_KPMG_pdf.PDF

En deze ontbrak nog over 2010.

Groeten,

[REDACTED]

104

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: woensdag 14 januari 2015 10:09
Aan: [Redacted]; 'Gastel, Marcel van'; [Redacted]
Onderwerp: Oordeel Algemene Rekenkamer bij Jaarverslag Koning 2009-2013
Bijlagen: Oordeel ARK jaarverslag de Koning 2009-2014.docx

Beste mensen,

Bijgevoegd ter informatie de [Redacted] oordelen van de Algemene Rekenkamer bij het jaarverslag over de jaren 2009-2013.

Met vriendelijke groet,

[Redacted]

 [Redacted]
 [Redacted]
 [Redacted] | Den Haag | [Redacted]
 [Redacted] | Den Haag

T [Redacted]
 F [Redacted]
 [Redacted]

 Please consider the environment - do you really need to print this email?

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

Over de periode 2009 t/m 2013 heeft de Algemene rekenkamer (ARK) hebben de jaarverslagen van het huis der Koningin en het haar jaarverslag van de Koning aan alle wettelijke vereisten voldaan met soms een voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie in afwachting van het accorderen door de Staten-Generaal met de daarmee samenhangende slotwetmutaties¹.

		2012	2013	2014	
Publieks-informatie op de ARK website	Oordeel over het jaarverslag De informatie in het Jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin voldoet aan de vereisten. Bovendien is de informatie over het gevoerde in het Jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin op deugdelijke wijze tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. In het Jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin is dit jaar ook een hoofdstuk opgenomen over de Begroting van de Koning . De nieuwe Begroting van de Koning moet een integraal inzicht geven in de uitgaven die samenhangen met de uitoefening van het koningschap. De begroting van het Huis der Koningin bevat alleen de uitkeringen die betaald zijn aan de leden van het Koninklijk Huis. We hebben vastgesteld dat de Begroting 2010 van de Koning overeenkomt met de aanbevelingen van de stuurgroep. De belangrijkste veranderingen in de verantwoording en controle gaan over de functionele uitgaven (artikel 2) en de doorbelaste uitgaven (artikel 3).	Jaarverslag De Koning geeft beter inzicht Met ingang van 2010 heeft de begroting van het Huis der Koningin een nieuwe opzet en naam: de Koning. Deze nieuwe begroting van de Koning geeft beter inzicht in de uitgaven van het Koninklijk Huis. Via de begroting van de Koning is in 2010 bijna € 39,6 miljoen besteed aan uitgaven die samenhangen met het koningschap, aan ondersteunende diensten en aan uitkeringen aan het staatshoofd, de kroonprins en zijn echtgenote. In lijn met afspraken tussen kabinet en Tweede Kamer vallen uitgaven voor staatsbezoeken, beveiliging en onderhoud van paleizen buiten de begroting van de Koning. De Algemene Rekenkamer heeft vastgesteld dat het jaarverslag van de Koning voldoet aan de wettelijke vereisten.	Jaarverslag de Koning voldoet aan de eisen De minister van Algemene Zaken is ook verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Koning. Via deze begroting is in 2011 € 39,9 miljoen besteed aan uitgaven die samenhangen met het koningschap, aan ondersteunende diensten en aan uitkeringen aan het staatshoofd, de kroonprins en zijn echtgenote. In 2011 is het proces van herinrichting van de begroting en verantwoording van dit hoofdstuk de Koning formeel afgerond met een vastlegging van de regels voor wat wel en niet in het jaarverslag van de Koning thuisheert. De Algemene Rekenkamer heeft vastgesteld dat het	-	Troonswisseling in 2013 2013 stond in het teken van de abdicatie van Koningin Beatrix en de inhuldiging van de Prins van Oranje als Koning Willem-Alexander. De wet- en regelgeving zijn hierop aangepast. De naam van het Kabinet der Koningin veranderde in het Kabinet van de Koning. Daarnaast zijn de grondwettelijke uitkeringen aan de leden van het Koninklijk Huis aangepast aan de nieuwe situatie. In het jaarverslag van de Koning is dit toegelicht. De Verenigde Vergadering, dat is de gezamenlijke vergadering van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer, is verantwoordelijk voor de beëdiging en inhuldiging van een nieuwe koning in Amsterdam (art. 32 van de grondwet). De uitgaven die daarmee samenhangen komen ten laste van <u>begrotingshoofdstuk IIA Staten-Generaal</u> . Andere uitgaven voor de troonswisseling, zoals de kosten van communicatie, receptie en beveiliging, zijn ten laste gekomen van de verschillende betrokken ministeries, in hun begrotingshoofdstuk, zoals bij

¹ De slotwet is de laatste wet in de begrotingscyclus, waarmee de geraamde uitgaven, verplichtingen en ontvangsten formeel in overeenstemming worden gebracht met de uiteindelijke realisaties.

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

			jaarverslag van de Koning voldoet aan de wettelijke vereisten.		de Ministeries van Algemene Zaken, van Veiligheid en Justitie en van Buitenlandse Zaken. Dit was afgesproken in de Ministeriële Commissie Troonswisseling, onder voorzitterschap van de minister-president.
Oordeel over de financiële informatie	De financiële informatie in het Jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die onze tolerantiegrenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Het totaalbedrag aan geconstateerde fouten en onzekerheden blijft ook onder de tolerantiegrens voor de financiële informatie in het jaarverslag als geheel.	De financiële informatie in het Jaarverslag 2010 van het de Koning voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantie-grenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Wij hebben geen fouten en onzekerheden aangetroffen in de financiële informatie in dit jaarverslag. NB. Uit de samenvatting rapport: Wij dringen erop aan zo snel mogelijk de vastlegging van de Interne administratieve organisatie relatie Rijk-Koninklijk Huis formeel vast te stellen. De minister-president, minister van AZ, heeft op 19 april 2011 gereageerd op dit rapport. Hij geeft in zijn reactie aan dat de administratieve organisatie Rijk-Koninklijk Huis op korte termijn wordt	In het achtergronddocument van dit rapport bij het Jaarverslag 2011 van de Koning (I) hebben wij toegelicht wat de verantwoordelijkheid is van de minister en van ons en welke werkzaamheden wij verricht hebben. De op basis van deze werkzaamheden verkregen controle-informatie heeft ons tot het oordeel doen komen dat: •de in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie deugdelijk is weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften; •de in de financiële overzichten opgenomen uitgaven, ontvangsten en balansposten rechtmatig tot stand gekomen zijn.	In bijlage 1 lichten wij toe wat de verantwoordelijkheid is van de minister en van ons en welke werkzaamheden wij verricht hebben. De op basis van deze werkzaamheden verkregen controle-informatie heeft ons tot het oordeel doen komen dat de in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie deugdelijk is weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Daarnaast zijn wij van oordeel dat de in de financiële overzichten opgenomen verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten rechtmatig tot stand gekomen zijn. <i>Belangrijke fouten en onzekerheden op artikelniveau</i> Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave van de financiële	Wij zijn van <u>oordeel</u> ⁱ dat de in de financiële overzichten opgenomen verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten in het Jaarverslag 2013 van de Koning <u>rechtmatig</u> ⁱⁱ zijn. Wij geven ons oordeel onder <u>voorbehoud</u> ⁱⁱⁱ van goedkeuring van de slotwetmutaties door de Staten-Generaal. Wij zijn van <u>oordeel</u> dat de in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2013 van de Koning <u>deugdelijk</u> is weergegeven en voldoet aan de <u>verslaggevingsvoorschriften</u> ^{iv} . Deze deugdelijkheid is conform de Herziene Wet Financieel Statuut van het Koninklijk Huis. Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en afgerekende voorschotten. Wij hebben hierbij geen belangrijke <u>fouten of onzekerheden</u> ^v geconstateerd in het Jaarverslag 2013 van de Koning.

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

		<p>vastgesteld. Gezien ons positieve oordeel over de financiële informatie en de saldibalans, ziet hij geen aanleiding voor een verdere reactie.</p>		<p>informatie en de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten. Wij hebben hierbij geen belangrijke fouten of onzekerheden geconstateerd. Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal € 0,2 miljoen aan overschrijdingen op het begrotingsartikel 3. Het bedrag aan uitgaven omvat in totaal € 0,2 miljoen aan overschrijdingen op het begrotingsartikel 3. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij ons oordeel mogelijk herzien.</p>		
<p>Oordeel over saldibalans en toelichting</p>	<p>De informatie in de saldibalans in het Jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantiegrenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Het totaalbedrag aan geconstateerde fouten en onzekerheden in de saldibalansposten</p>	<p>De informatie in de saldibalans in het Jaarverslag 2010 van de Koning voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantiegrenzen overschrijden, en dat de informatie voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Wij hebben geen fouten en onzekerheden</p>	<p>Vanaf 2011 maakt dit oordeel onderdeel uit van het oordeel over de financiële informatie.</p>	<p>Vanaf 2011 maakt dit oordeel onderdeel uit van het oordeel over de financiële informatie.</p>	<p>Vanaf 2011 maakt dit oordeel onderdeel uit van het oordeel over de financiële informatie.</p>	

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

	blijft ook onder de tolerantiegrens voor de saldibalans als geheel.	aangetroffen in de saldibalans in dit jaarverslag.				
Reactie van de minister	<p>Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2009 van het Huis der Koningin (I). Gelet op uw positieve oordeel omtrent de financiële informatie en saldibalans, zie ik geen aanleiding voor een nadere reactie.</p> <p>Uw constatering dat de Begroting 2010 van de Koning overeenkomt met de aanbevelingen van de Stuurgroep herziening stelsel kosten Koninklijk Huis, doet mij deugd. Dit in het licht van de door u gemaakte opmerking in het rapport bij het Jaarverslag 2008 van het Huis der Koningin, waarin u aangaf dat de nieuwe opzet mogelijkheden biedt voor een inzichtelijke en integrale verantwoording van de kosten van het Huis der Koningin aan de Tweede Kamer.</p> <p>De door u gesignaleerde aandachtspunten met betrekking tot de verantwoording en controle van de begroting zal ik ter harte nemen.</p>	<p>Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2010 van de Koning. Gelet op uw positieve oordeel omtrent de financiële informatie en saldibalans, zie ik geen aanleiding voor een nadere Reactie.</p> <p>Voor wat betreft uw aanbeveling met betrekking tot de administratieve organisatie Rijk-Koninklijk Huis het volgende. In het afgelopen jaar is gewerkt met een door alle partijen gedragen concept van de administratieve Organisatie Rijk-Koninklijk Huis om te kunnen toetsen of alle facetten voldoende zijn meegenomen. Dit betrof met name nog het controle protocol. Het concept heeft zijn waarde in de praktijk bewezen. De Administratieve Organisatie Rijk-Koninklijk Huis zal dan ook op korte termijn worden vastgesteld.</p>	<p>Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2011 van de Koning. Tot mijn genoegen constateert u dat de bedrijfsvoering op orde is en geen onvolkomenheden kent. Tevens stelde u vast dat het jaarverslag 2011, de bijbehorende saldibalans, het financieel- en materieel beheer, alsmede de daartoe bijgehouden administraties voldoen aan de gestelde eisen.</p> <p>Gelet op uw positieve oordeel, zie ik geen aanleiding voor een nadere reactie.</p>	<p>Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw conceptrapport bij het jaarverslag 2012 van de Koning. Tot mijn genoegen constateert u dat de in het jaarverslag opgenomen financiële informatie deugdelijk is weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Tevens stelt u vast dat de in de financiële overzichten opgenomen verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten rechtmatig tot stand zijn gekomen en dat er geen onvolkomenheden zijn.</p> <p>Gelet op uw positieve oordeel, zie ik geen aanleiding voor een nadere reactie.</p>	<p>Reactie van de minister De minister-president schrijft dat hij met belangstelling kennis heeft genomen van ons conceptrapport bij het jaarverslag 2013 van de Koning. Hij schrijft: 'Tot mijn genoegen constateert u dat de in het jaarverslag opgenomen financiële informatie deugdelijk is weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. Tevens stelt u vast dat de in de financiële overzichten opgenomen verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten rechtmatig zijn en dat er geen fouten, onzekerheden en onvolkomenheden zijn.'</p> <p>Gelet op dit positieve oordeel, ziet hij geen aanleiding voor een nadere reactie.</p>	

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

Financiële informatie

We hebben de financiële informatie in de volgende financiële overzichten van de jaarverslagen 2013 gecontroleerd:

- a) de departementale verantwoordingsstaat met toelichting;
- b) de samenvattende verantwoordingsstaat van de batenlastenagentschappen met toelichting;
- c) de departementale saldibalans met toelichting;
- d) de in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen rapportage over de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten.

Verantwoordelijkheid minister

Op grond van de Comptabiliteitswet 2001 (CW 2001) dient de minister een jaarverslag en een departementale saldibalans op te stellen, die voldoen aan de in de CW 2001 en in de daarop gebaseerde lagere regelgeving opgenomen eisen. Op grond van de CW 2001 dient de financiële informatie deugdelijk te zijn weergegeven en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften te zijn opgesteld.

De minister is ook verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten in de financiële overzichten. Deze verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten zijn rechtmatig als zij tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de doelomschrijving van de toepasselijke begrotingsartikelen, de toepasselijke begrotingswetten, andere wettelijke regelingen, overeenkomsten en beschikkingen. Voor verplichtingen, uitgaven en ontvangsten die gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik dient de minister een toereikend beleid te voeren.

Verantwoordelijkheid van de Algemene Rekenkamer

Op grond van de CW 2001 is het de verantwoordelijkheid van de Algemene Rekenkamer om de financiële informatie in het jaarverslag en de departementale saldibalans te controleren en haar oordeel vast te leggen in een rapport. Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de INTOSAI Fundamental Auditing Principles and Guidelines. Deze Standaarden vereisen dat wij ethische voorschriften naleven en dat wij onze controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de financiële overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevatten.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden gericht op het verkrijgen van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen die in de financiële overzichten zijn opgenomen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van onze oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de financiële overzichten afwijkingen van materieel belang bevatten die het gevolg zijn van fraude en corruptie of fouten. Bij het maken van deze risico-inschatting nemen wij de interne beheersing die relevant is voor het opmaken van de financiële overzichten in aanmerking. Wij richten ons op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van die interne beheersing.

In verband met het budgetrecht van de Staten-Generaal richt de Algemene Rekenkamer haar controle zo in dat zij in staat is fouten en onzekerheden van materieel belang op artikelniveau te rapporteren.

De controle van de Algemene Rekenkamer richt zich op:

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

- de deugdelijke weergave van de financiële informatie en het voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften;
- de rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en de balansposten.

Ons oordeel

Ons oordeel over de financiële informatie hangt af van de fouten en onzekerheden die wij aantreffen. We spreken van een **fout** als bepaalde verplichtingen, uitgaven, ontvangsten of balanspost:

- onrechtmatig zijn. In dat geval heeft de minister het geld niet uitgegeven of ontvangen volgens de daarvoor geldende wetten en regels of is het saldo niet volgens de daarvoor geldende wetten en regels tot stand gekomen.
- ondeugdelijk zijn weergegeven. In dat geval heeft de minister de financiële informatie niet juist of niet volledig verantwoord.
- financiële informatie niet volgens verslaggevingseisen is opgesteld.

We spreken van een **onzekerheid** als we de rechtmatigheid of de deugdelijke weergave niet kunnen vaststellen, bijvoorbeeld door onvolkomenheden in het financieel beheer. Wij vermelden in ons oordeel over de financiële informatie alleen de belangrijke fouten en onzekerheden. Dat zijn de fouten en onzekerheden die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Rapportage per begrotingsartikel

Wij rapporteren de belangrijke fouten en onzekerheden per begrotingsartikel. Dat doen we omdat de Staten-Generaal op het niveau van begrotingsartikel budgetrecht hebben. Een begrotingsartikel is de kleinste eenheid van een begrotingswet waarvan de Staten-Generaal het bedrag kunnen vaststellen. De Tweede Kamer kan door haar recht van amendement een begrotingsartikel wijzigen, bijvoorbeeld opsplitsen in verschillende artikelen of het bedrag verhogen of verlagen. De Eerste Kamer kan de begrotingswet, inclusief eventuele wijzigingen, vervolgens goedkeuren of verwerpen, maar kan zelf geen wijzigingen aanbrengen. Als de Staten-Generaal de begroting goedkeuren, geven zij de minister toestemming (autorisatie) om het afgesproken bedrag te besteden aan de afgesproken doelen. De minister kan een artikel dan niet meer wijzigen zonder hun toestemming.

Tolerantiegrenzen

Zowel de ministers als de Algemene Rekenkamer maken gebruik van tolerantiegrenzen. Deze tolerantiegrenzen dienen om te bepalen welke fouten en onzekerheden:

- ministeries moeten rapporteren in de bedrijfsvoeringsparagraaf van hun jaarverslag;
- de Algemene Rekenkamer moet rapporteren in de rapporten bij de jaarverslagen van de ministeries.

Kwantitatieve tolerantiegrens

Voor de oordelen die wij afgeven hanteren wij afzonderlijke tolerantiegrenzen voor:

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

- de Rijksrekening;
- de Rijkssaldibalans;
- een Begrotingsartikel;
- de afgerekende voorschotten in de saldibalans;
- de Verantwoordingsstaat;
- de Verantwoordingsstaat Baten-lastenagentschappen;
- de Saldibalans;

De tolerantiegrenzen zijn gedifferentieerd en afhankelijk van de financiële omvang, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Financiële omvang	Tolerantie voor fouten en/of onzekerheden
< € 100 miljoen	10%
> € 100 miljoen en ≤ € 150 miljoen	10%
> € 150 miljoen en ≤ € 500 miljoen	€ 15 miljoen
> € 500 miljoen en ≤ 1,5 miljard	€ 15 miljoen – 3%
> 1,5 miljard	1% - 3%

Een (kwantitatieve) tolerantiegrens is overschreden als:

- de som van fouten en onzekerheden in de totale uitgaven van het Rijk of in de totale ontvangsten van het Rijk groter is dan 1%.
- de som van de fouten en onzekerheden in het totaal van de relevante posten groter is dan 1%.
- de som van fouten en onzekerheden in de verplichtingen, of in de uitgaven en de ontvangsten bij een begrotingsartikel van € 500 miljoen of meer groter is dan 3% van het artikelbedrag;
- de som van fouten en onzekerheden in de afgerekende voorschotten bij een omvang van afgerekende voorschotten van € 500 miljoen of meer groter is dan 3%;
- op het niveau van de totale verantwoording van een begrotingshoofdstuk van € 1,5 miljard of meer het percentage aan fouten in de verplichtingen of in de uitgaven, ontvangsten en baten van derden groter is dan 1 of het percentage aan onzekerheden groter is dan 3;
- bij de baten-lastendiensten de som van de fouten in de baten van alle baten-lastendiensten groter is dan 1% of de som van de onzekerheden groter is dan 3%;
- op het niveau van de saldibalans waarvan de som van de relevante posten € 1,5 miljard of meer is het percentage aan fouten groter is dan 1 of het percentage aan onzekerheden groter dan 3.

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

Als fouten en onzekerheden de kwantitatieve tolerantiegrenzen overschrijden beïnvloedt dat ons ('goedkeurende') oordeel over de financiële informatie. Dit geldt zowel voor fouten en onzekerheden in de deugdelijke weergave, als voor fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid. Ons oordeel luidt dan bijvoorbeeld: 'De financiële informatie is deugdelijk weergegeven, met uitzondering van een bedrag van € 50 miljoen aan fouten en onzekerheden in de uitgaven.' Of: 'De verplichtingen, uitgaven, ontvangsten en balansposten zijn rechtmatig, met uitzondering van een bedrag van € 50 miljoen aan fouten en onzekerheden in de uitgaven.'

Kwalitatieve tolerantiegrenzen

Een ministerie overschrijdt een kwalitatieve grens als het bijvoorbeeld toezeggingen aan de Tweede Kamer niet is nagekomen.

ii Rechtmatigheid

Norm waaraan het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties, en de financiële informatie in het jaarverslag moeten voldoen.

Voor de financiële informatie houdt dit in dat zij tot stand is gekomen in overeenstemming met de begrotingswetten en met andere van toepassing zijnde wetten en wettelijke regelingen.

iii Voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie

Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal 0,2 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 1 en 3. Het bedrag aan uitgaven omvat in totaal 0,2 miljoen euro aan overschrijdingen op de begrotingsartikelen 1 en 3. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties dan moeten wij onze oordelen over de financiële informatie mogelijk herzien.

iv Verslaggevingsvoorschriften

De presentatie van de informatie in het jaarverslag moet voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften zoals die zijn opgenomen in de Rijksbegrotingsvoorschriften.

v Fouten

Fouten zijn afwijkingen van de criteria rechtmatigheid en deugdelijke weergave.

We spreken van een fout als bepaalde verplichtingen, uitgaven of ontvangsten:

Oordeel Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van de Koning periode 2009-2013

Bron: <http://verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl/> & <http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Dossiers/V/Verantwoordingsdag>

- onrechtmatig zijn (de minister heeft het geld niet uitgegeven of ontvangen volgens de daarvoor geldende wetten en regels) of
- ondeugdelijk zijn weergegeven (de minister heeft de financiële informatie niet juist of volledig verantwoord).

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: donderdag 22 januari 2015 9:55
Aan: 'marcel.gastel@minbzk.nl'; [Redacted]
Onderwerp: RE: uitkering aan de Koning
Bijlagen: PLATO-#3799599-v3-uitkering_KH_vanaf_1980.XLSX

Collega's

Zie onderstaand, nu met de bedragen voor 2014 (versie 3), die niets af doen aan de conclusie.

Groeten,

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: zondag 18 januari 2015 18:25
Aan: marcel.gastel@minbzk.nl; [Redacted]
Onderwerp: uitkering aan de Koning

Collega's,

Bijgaand een overzicht met de uitkering aan de Koning en het inkomen van de Koning. Ik heb niet gekozen voor het totaal van artikel 1, want dit omvat de uitkeringen aan alle uitkeringsgerechtigde leden van het Koninklijk Huis en hierin zitten schommelingen door overlijden van de leden en door het feit dat er troonswisseling is geweest. Dus voor de vergelijking in de tijd is alleen de uitkering aan de Koning geschikt. Hierin zit wel een trendbreuk in 2009, omdat met de invoering van de aangepaste Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis (WFSKH) er een bedrag van €643.000 meerjarig is toegevoegd aan de uitkering. Dit is budgettair neutraal verwerkt in de begroting 2009 waarbij gelijktijdig de declarabele uitgaven (bij BZK destijds) zijn verlaagd met dit bedrag.

De bedragen zijn gebaseerd op de jaarverslagen/slotwetten van de betreffende jaren. Voor het inkomen zijn echter in de periode 1995 tot en met 2003 geen cijfers gepresenteerd in de jaarverslagen/slotwetten en daarom heb ik daar de bedragen gepresenteerd uit de begrotingen. Gelet op de bijstellingen bij de Slotwetten op de totalen, die vrij gering zijn geweest in die jaren, is dit naar mijn mening niet bezwaarlijk.

Om de ontwikkeling in de uitkering en het inkomen te laten zien heb ik beide bedragen reëel gemaakt door ze aan te passen met de consumptieprijsindex. Reëel gezien heeft de uitkering dus altijd rond de € 4 miljoen en na 2009 € 4,6 miljoen gelegen en het inkomen rond de €700.000.

Groeten,

[Redacted]

	Uitkering in gld	Uitkering in Euro	Inkomen in gld	Inkomen in Euro	Prijsindex	Uitkering reëel	Inkomen reëel		Jaar	CPI (1900 = 100)	CPI (2006 = 100)
1980	5.062	2.297	906	411	53,24	4.315	772	2,20371	1980	1274,5	53,24
1981	5.127	2.326	895	406	56,82	4.094	714		1981	1360,2	56,82
1982	5.438	2.468	869	394	60,20	4.099	655		1982	1441,2	60,20
1983	5.504	2.498	865	393	61,91	4.035	634		1983	1482,0	61,91
1984	5.520	2.505	858	389	63,93	3.918	609		1984	1530,5	63,93
1985	5.619	2.550	897	407	65,37	3.901	623		1985	1564,9	65,37
1986	5.634	2.557	909	412	65,48	3.904	630		1986	1567,5	65,48
1987	5.644	2.561	929	422	65,16	3.931	647		1987	1559,8	65,16
1988	5.695	2.584	945	429	65,62	3.938	654		1988	1570,8	65,62
1989	5.756	2.612	953	432	66,34	3.937	652		1989	1588,1	66,34
1990	5.980	2.714	1.045	474	67,98	3.992	698		1990	1627,3	67,98
1991	6.169	2.799	1.079	490	70,60	3.965	694		1991	1690,1	70,60
1992	6.365	2.888	1.101	500	73,22	3.945	682		1992	1752,8	73,22
1993	6.551	2.973	1.140	517	74,73	3.978	692		1993	1788,9	74,73
1994	6.692	3.037	1.165	529	76,79	3.955	688		1994	1838,2	76,79
1995	6.781	3.077	1.180	535	78,16	3.937	685		1995	1871,0	78,16
1996	6.909	3.135	1.216	552	79,80	3.929	691		1996	1910,4	79,80
1997	7.047	3.198	1.250	567	81,52	3.923	696		1997	1951,6	81,52
1998	7.186	3.261	1.300	590	83,09	3.924	710		1998	1989,1	83,09
1999	7.388	3.353	1.347	611	84,89	3.949	720		1999	2032,2	84,89
2000	7.514	3.410	1.382	627	87,01	3.919	721		2000	2082,9	87,01
2001		3.599	1.471	668	91,00	3.955	734		2001	2178,5	91,00
2002		3.790		723	94,06	4.030	769		2002	2251,6	94,06
2003		3.928		746	96,06	4.089	777		2003	2299,7	96,06
2004		3.867		717	97,20	3.978	738		2004	2326,9	97,20
2005		3.920		722	98,86	3.965	730		2005	2366,7	98,86
2006		3.994		736	100,00	3.994	736		2006	2393,9	100,00
2007		4.114		765	101,61	4.049	753		2007	2432,4	101,61
2008		4.219		781	104,14	4.051	750		2008	2493,0	104,14
2009		5.004		809	105,38	4.749	768		2009	2522,7	105,38
2010		5.100		828	106,72	4.779	776		2010	2554,8	106,72
2011		5.149		829	109,22	4.714	759		2011	2614,6	109,22
2012		5.184		821	111,90	4.633	734		2012	2678,8	111,90
2013		5.242		816	114,71	4.570	711		2013	2746,0	114,71
2014		5.269		822	115,83	4.549	710		2014*	2772,8	115,83

Bron CBS zie Plato 3799741

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: maandag 9 februari 2015 13:51
Aan: Geert.Maanen@minbzk.nl; marcel.gastel@minbzk.nl
CC: [Redacted]
Onderwerp: Kroondomein
Bijlagen: Wet-op-het-Kroondomein.docx

Dag Geert en Marcel,

Zojuist overleg gehad met [Redacted] over het Kroondomein. [Redacted]

Zie onderstaand.

Artikel 8

1. Gelden en andere zaken, verkregen door de in artikel 7, tweede lid, bedoelde rechtshandelingen, behoren tot het domein. Aldus verkregen gelden, alsmede uit aflossing en afschrijving verkregen gelden, worden herbelegd, behoudens voor zover zij vereist mochten zijn ter financiering van ongedekte exploitatie-uitgaven of van belegging in roerende kapitaalgoederen.
2. De herbeleggingen geschieden door de rentmeester, na verkregen goedkeuring van de Raad. Het ontbreken van de goedkeuring tast de geldigheid van de terzake door de rentmeester verrichte handelingen niet aan; wel is hij deswege aansprakelijk jegens de Kroondrager en de staat.

In de bepaling, onder B, 3, wordt de puntkomma vervangen door:
 , dit laatste evenwel tot ten hoogste het beloop van de inkomsten en dat indien de inkomsten ontoereikend zijn om de lasten en kosten te dekken het niet gedekte gedeelte van de lasten en kosten in mindering zal komen van het vermogen van het geschonkene en dat daarna te verkrijgen overschotten allereerst zullen worden aangewend tot dienovereenkomstige aanvulling van dat vermogen, voor en aleeer terzake van inkomsten uitkeringen aan de Drager van de Kroon zullen worden gedaan.

[Redacted]

[Redacted]

Groeten,

[Redacted]

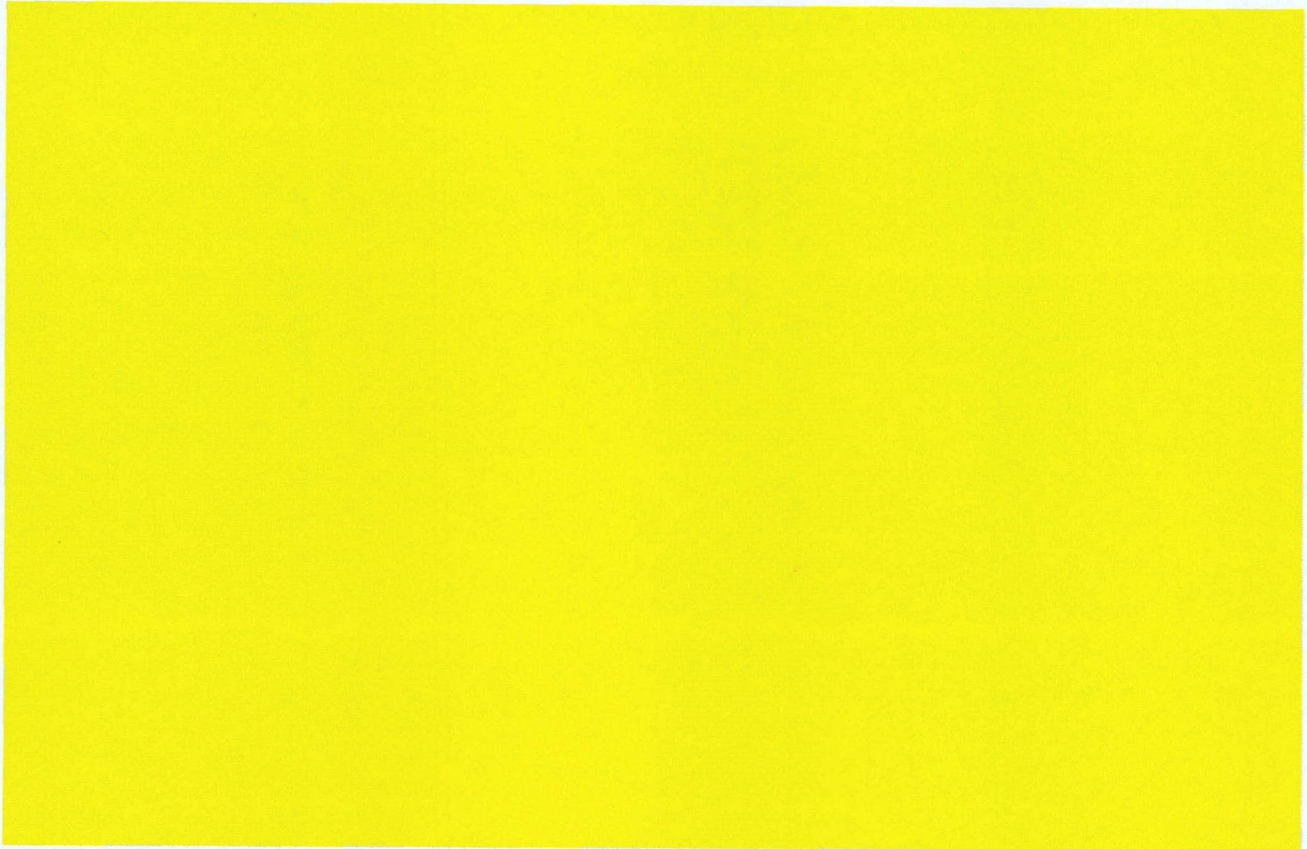

[REDACTED]

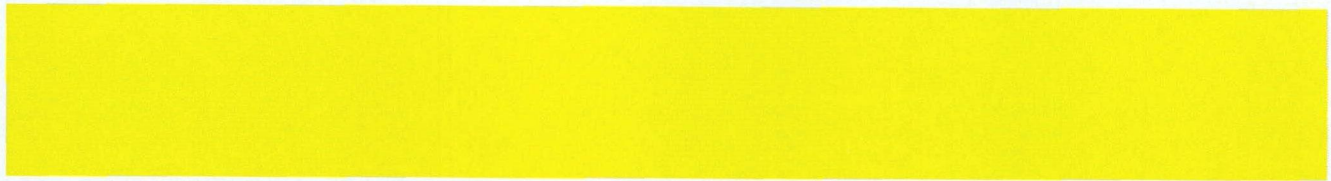
Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 20 februari 2015 14:21
Aan: 'Maanen, Geert van'; 'marcel.gastel@minbzk.nl'; [REDACTED]
Onderwerp: VERGELIJKING UITKERING BIJ SIMONS EN NU IN RELATIE TOT BELASTINGVRIJDOM
Bijlagen: VERGELIJKING UITKERING BIJ SIMONS EN NU IN RELATIE TOT BELASTINGVRIJDOM.docx

Beste collega's,

Tot maandag 9.45 bij Geert voor het bespreken van mijn concept (al eerder gemaild).

Groetjes [REDACTED]

VERGELIJKING UITKERING BIJ SIMONS EN NU IN RELATIE TOT BELASTINGVRIJDOM

1966	WFSKH	2015
Bekostigd uit de uitkeringen	Bekostigd uit de uitkeringen 2,7 mln	Bekostigd uit de uitkeringen
Inkomensbestanddeel nihil?	C-component = 0,54 mln	A-component = € 823 000
Personeelskosten 4,4 mln 1967 279 man personeel	A-component = 1 060 000 personeel dat zijn instructie rechtstreeks van de Koning ontvangt en/of in de onmiddellijke omgeving van de Koning verkeert en voor wie het dienstverband zich grotendeels in de familiesfeer voltrekt. ¹	B-component = € 4.495.000 Voor personele en materiële uitgaven personeel dat zijn instructie rechtstreeks van de Koning ontvangt en/of in de onmiddellijke omgeving van de Koning verkeert en voor wie het dienstverband zich grotendeels in de familiesfeer voltrekt. ²
	B-component = 1,1 mln Extra kosten ontvangsten, diners, kleding, geschenken e.d. Veelheid kleinere uitgaven waarvan declareren ondoelmatig en kostbaar zou zijn	onderhoud inventarissen, kostenvergoedingen personeel, kosten adviseurs enz diverse kosten ten behoeve van de eigen huishouding, uitgaven van de Koningin met een persoonlijk karakter en algemene kosten [redacted] [redacted]
Materieel 1,1 mln: Onderhoud inventarissen 94000 Onderhoud gebouwen en bossen 63 000 Verlichting en verwarming 141000 Auto's en paarden 174000 Telefoon, bureau en algemeen 303000 Representatie en diversen (ook staatsbezoeken) 325000	Functioneel declarabel: Personeel Onderhoud gebouwen en parken Verlichting en verwarming Dienstauto's paarden, ruituigen Porto, telegraaf en telefoonkosten Bureau en algemene kosten Overige materiële kosten hofhouding Staatsbezoeken en officiële ontvangsten	Artikel 2 functioneel declarabel: 260 fte; dit is exclusief 19 post-actieven. De materiële uitgaven: gebruikskosten paleizen inclusief de verwarming en verlichting instandhouding ruituigenpark (auto's, paarden en ruituigen) [redacted] accountantscontrole, advisering en de uitgaven van facilitaire aard zoals voor bureauvoorzieningen. [redacted] Vluchten Faunabeheer Onderhoud groene draeck Bezoeken Caribisch deel
Ten laste van begrotingen: Militair huis Vliegtuigen Onderhoud groene draeck	Ten laste van begrotingen: Militair huis Vluchten Onderhoud groene draeck	Artikel 3 begroting: Militair huis RVD Kabinet koning Ten laste van andere begrotingen: Staatsbezoeken en officiële ontvangsten

¹ Uitgegaan werd van 22 functies voor de Koning waaronder de grootmeester, de thesaurier, de hofmaarschalk, de directeur van het Koninklijk Huisarchief, de eerste stalmeester, een intendant, vijf particulier secretarissen en elf functies huishoudelijk personeel (inclusief chauffeurs en tuinbeheer).

² Idem voetnoot 1.

		Onderhoud paleizen
--	--	--------------------

1966 er was één inkomen voor alles

Vanwege de gestegen lasten wordt voorgesteld het jaarlijks inkomen van de Koningin te verhogen van f 2 500 000 tot f 5 200 000, dit naast het inkomen uit het Kroondomein. De geldelijke verplichtingen die voor de koningin uit haar taakvervulling voortvloeien, dienen door het ten laste van 's rijks kas komende inkomen te worden goedge maakt. De personeelslasten zijn aanzienlijk gestegen aangezien op de salarissen van de 13 hoffunctionarissen en 230 man overig personeel dezelfde verhogingen worden toegepast als voor de rijksambtenaren worden vastgesteld. Ook de overige uitgaven zijn gestegen, onder andere door meer staatsbezoeken en door de opgetreden inflatie. Voorts wordt voorgesteld voor het onderhoud van de paleizen het bedrag van f 500 000 te verhogen tot f 825 000.

De door deze leden voorts gevraagde duidelijker specificatie van het personeelsbestand, volgens de memorie van toelichting op het wetsontwerp totaal 279, is blijkens van de zijde van het Hof ontvangen toelichting:

Onderhoudspersoneel paleizen en parken:

's-Gravenhage 12 Amsterdam 3 Het Loo 31 46 Soestdijk 31 -- 77

Overig personeel: Personeelgarages en stallen 47 Huishoudelijk personeel 66 Conciërges, portiers, boden 18 Telefonistes 9 Bosarbeiders en jachtopzieners 23 Administratief personeel 26 Hofdignitarissen 13 — 202 279

Omtrent de verdeling naar de salarisklasse werd van het Hof de volgende staat ontvangen:

Basissalaris

Aantal tot en met f 10 000 240

f 10 000-15 000 19

15 000-20 000 9

20 000 en hoger 11

279

Blijkens van het Hof ontvangen inlichtingen bedroegen de lasten met betrekking tot het personeel ten laste van de civiele lijst in de gevraagde periode: 1961 f 2 118 000 1962 2 322 000 1963 2 655 000 1964 3 294 000 1965 3 733 000 Deze lasten bedroegen in: 1966 f 4 143 000 1967 4 481 000. Ad 3. Bij de vaststelling van het gemiddelde op f4,1 min. is inderdaad op een inkrimping van de personeelsformatie gerekend, die echter slechts geleidelijk kan worden bereikt. Het meergenoemde totaal aantal personeelsleden van 279 was aan het einde van 1967 teruggebracht tot 260.

Ten aanzien van de pensioenen voor het

een verduidelijking van de post „overige uitgaven”, die thans ten laste van de Koning komt.

Door het Hof werd de hierna opgenomen specificatie verstrekt:

Onderhoud diverse gebouwen en bossen (onder aftrek van ontvangen huren en houtopbrengst) f 63 000

Onderhoud inventarissen e.d 94 000

Verlichting en verwarming 141 000

Kosten auto's (waaronder huur) en paarden . . 174 000

Telefoon-, bureau- en algemene kosten 303 000

Representatie en diversen 325 000

f 1 100 000

Als kosten ten behoeve van het Koninklijk Huis, die jaarlijks ten laste van de begrotingen der departementen komen, kunnen worden genoemd (begroting 1969):

- het Militaire Huis van Hare Majesteit de Koningin f 295 000

- militairen toegevoegd aan Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden 29 000

- onderhoud en bemanning van een ter beschikking gesteld vliegtuig 480 000

- onderhoud Piet Hein en Groene Draeck 160 000

f 964 000

Onderhoudskosten paleizen

Van het Hof werd de volgende specificatie ontvangen:

's-Gravenhage: Huis ten Bosch, Noordeinde en Koninklijke stallen,
incl. parken en tuinen f 270 000

Amsterdam 61 000 Het Loo 494 000

Totaal f 825 000 In dit bedrag zijn begrepen de kosten voor het onderhoudspersoneel paleizen en parken 's-Gravenhage. Amsterdam en Het Loo ad f 642 000. Opbrengsten van hout e.d. zijn in mindering gebracht.

WFSKH

In de memorie van toelichting bij wetsontwerp nr. 10 685 (zit-ting 1969-1970) tot herziening van het financieel statuut van het Koninklijk Huis, waarin de uitgangspunten voor de financiële verhouding zijn uiteengezet, is ter zake opgemerkt dat er materiële kosten zijn die een indirect gevolg zijn van de Koninklijke functie. Zo moet de Koningin -mutatis mutandis geldt dit voor andere leden van het Koninklijk Huis -een groter en kostbaarder opzet van haar huishouding hebben en een andere levensstandaard volgen dan die zonder die verbinding met de Koninklijke functie het geval zou zijn. Deze extra kosten worden ook gemaakt voor het niveau van ontvangsten en diners, kleding, geschenken e.d. Terecht werd het niet juist geacht de rekeningen die daaruit voortvloeien langs de rijksadministratie te doen lopen. Tot deze kosten die uit de functie direct of indirect voortvloeien, zijn verder te rekenen een veelheid van kleinere uitgaven waarvan het declareren ondoelmatig en kostbaar zou zijn. De onafhankelijkheid van de Koningin en leden van het Koninklijk Huis brengt mee dat een deel van de uitgaven die van hen verwacht worden, gedaan kan worden zonder declaratie en verantwoording achteraf tegenover het Rijk. Op basis van deze uitgangspunten werd de B-component van de uitkering aan de Koningin samengesteld uit de volgende onkostensoorten: onderhoud inventarissen, kostenvergoedingen aan personeel, kosten adviseurs enz., diverse kosten ten behoeve van de eigen huishouding, faunabeheer, uitgaven van de Koningin met een persoonlijk karakter en algemene kosten, terwijl bij de totstandkoming van de huidige Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis daaraan werd toegevoegd een post van f 150.000 voor uitgaven met een incidenteel of sterk wisselend karakter (kamerstukken II, 1969-1970, 10 685, nr. 3, blz. 4-5 en kamerstukken I11971-1972, 11 848, nr. 3, blz. 4).

In het verslag van het mondeling overleg over de regeling van het financieel statuut van het Koninklijk Huis (Kamerstukken II, zitting 1972, 11 848, nr. 4) heeft de regering destijds bevestigd dat als onderbouwing van de niet-declarabele personeelskosten is uitgegaan van dat deel van het personeel dat zijn instructie rechtstreeks van de Koning ontvangt en/of in de onmiddellijke omgeving van de Koning verkeert en voor wie het dienstverband zich grotendeels in de familiesfeer voltrekt. Uitgegaan werd van 22 functies voor de Koning, waaronder de grootmeester, de thesaurier, de hofmaarschalk, de directeur van het Koninklijk Huisarchief, de eerste stalmeester, een intendant, vijf particulier secretarissen en elf functies huishoudelijk personeel (inclusief chauffeurs en tuinbeheer). In antwoord op vragen hierover van de leden van de PvdA-fractie bevestigt de regering dat deze onderbouwing wordt gehandhaafd.

Naar functionele kosten die worden gedeclareerd:

Onderhoud gebouwen en parken

Verlichting en verwarming

Dienstauto's paarden, rijtuigen

Porto, telegraaf en telefoonkosten

Bureau en algemene kosten

Overige materiële kosten hofhouding

Staatsbezoeken en officiële ontvangsten

2015

Artikel 1 Grondwettelijke uitkeringen

A-component, het inkomensbestanddeel, bedraagt € 823.000

B-component : personele en materiële uitgaven die niet worden gedeclareerd op grond van artikel 2 van de begroting³, € 4.495.000

veelheid van uitgaven van zeer uiteenlopende aard, zowel ten aanzien van personele als materiële kosten, met inbegrip van kleding, geschenken en ontvangsten, die niet op zinnige en doelmatige wijze via declaraties geadministreerd en verantwoord kunnen worden.

Artikel 2: Functionele uitgaven van de Koning

Begrotingsartikel 2 bevat de functionele uitgaven die te relateren zijn aan de uitoefening van het koningschap en die op declaratiebasis door de Dienst van het Koninklijk Huis namens de Koning worden ingediend bij de Minister-President en ten laste van deze begroting worden betaald. Het begrotingsartikel bestaat uit een personele en een materiële component en overige specifieke uitgaven, betreffende de uitgaven voor de inzet van luchtvaartuigen, het onderhoud van de Groene Draeck en de uitgaven voor de reis- en verblijfkosten die samenhangen met bezoeken aan het Caribische deel van het Koninkrijk.

Personeel Dienst van het Koninklijk Huis

Deze personeelsuitgaven hebben betrekking op 260 fte; dit is exclusief 19 post-actieven. Tevens is dit exclusief de personeelsleden die worden betaald uit de B-component. De uitgaven voor actief personeel betreffen de personeelsinzet ten behoeve van o.a. het Departement van de hofmaarschalk, het Koninklijk Huisarchief, het Koninklijk Staldepartement (chauffeurs/monteurs, koetsiers en onderhoudspersoneel) en de personeelsinzet voor de facilitaire functies voor de in de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis aangewezen paleizen (paleis Huis ten Bosch, paleis Noordeinde en het Koninklijk Paleis te Amsterdam).

Materieel Dienst van het Koninklijk Huis

De materiële uitgaven hebben betrekking op uitgaven voor de instandhouding van het rijkpark (auto's, paarden en rijkpark) en voor de gebruikskosten voor de eerdergenoemde paleizen (inclusief de verwarming en verlichting voor de drie hiervoor genoemde locaties).

Daarnaast bevatten zij de uitgaven voor telecommunicatie, accountants-controle, advisering en de uitgaven van facilitaire aard zoals voor bureauvoorzieningen.

Binnen de materiële uitgaven worden ook de kosten verantwoord die betrekking hebben op het departement Faunabeheer.

Uitgaven voor luchtvaartuigen

Artikel 3: Doorbelaste uitgaven van andere begrotingen

Op dit begrotingsartikel worden de uitgaven geraamd die niet via de Dienst van het Koninklijk Huis lopen, maar wel deel uitmaken van de uitgaven die functioneel samenhangen met het koningschap. Het gaat om de uitgaven in het kader van de voorlichting (Rijksvoorlichtingsdienst), het Militaire Huis als onderdeel van de Dienst van het Koninklijk Huis en de uitgaven van het Kabinet van de Koning. Deze uitgaven ontstaan (en worden betaald) onder de verantwoordelijkheid van de desbetreffende Minister.

---

³ Begrotingsartikel 2 bevat de functionele uitgaven die te relateren zijn aan de uitoefening van het koningschap en die op declaratiebasis door de Dienst van het Koninklijk Huis namens de Koning worden ingediend bij de Minister-President en ten laste van deze begroting worden betaald. Artikel 3 bevat de doorbelaste uitgaven (die niet via de Dienst van het KH lopen) van andere begrotingen zoals bijvoorbeeld de RVD en het Kabinet van de Koning.

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: zondag 1 maart 2015 22:09
Aan: Geert Maanen@minhbk.nl; marcel.gastel@minhbk.nl; [Redacted]
Onderwerp: Hoogte uitkering
Bijlagen: PLATO-#3807353-v1-rationale_hoogte_uitkering.DOCX

Collega's

[Redacted]

Groeten,

[Redacted]

Wat is de rationale van de hoogte van de grondwettelijke uitkeringen aan de uitkeringsgerechtigde leden van het Koninklijk Huis.

In onderstaande tabel worden de bedragen weergegeven zoals die in de verschillende Grondwetten en ander wetten zijn gepresenteerd. Voor de vergelijkbaarheid zijn de bedragen weergegeven in guldens en vanaf 1972 wordt het inkomensdeel als maatstaf gebruikt. De forse stijging vanaf 1972 wordt verklaard door de indexatie die vanaf 1972 in de wet is vastgelegd.

Grondwet	Bedrag
Grondwet 1840	1.500.000
Grondwet 1848	1.000.000
Wet van ?? 1849, Stb. ??	600.000
Wet van 19 februari 1891, Stb. 33	600.000
Grondwet 1922	1.200.000
Grondwet 1938	1.000.000
Wet van 5 maart 1952, Stb. 99	1.500.000
Wet van 21 juni 1961, Stb. 196	2.500.000
Wet van 27 november 1968, Stb. 646	750.000
Wet van 10 december 1970, Stb 573	750.000
Wet van 22 november 1972, Stb 701	540.000
Wet van 20 november 2008, Stb 535	1.684.304

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: vrijdag 6 maart 2015 15:36
Aan: Geert.Maanen@minbzk.nl; marcel.gastel@minbzk.nl;
 [Redacted]
Onderwerp: WFSKH 2008
Bijlagen: WFSKH stb-2008-535.pdf; PLATO-#3808375-v1-Uitleg_aanpassing_WFSKH_2008.DOCX; PLATO-#3808481-v1-Uitleg_aanpassing_WFSK_2008.XLSX

Collega's

Naar aanleiding van onze bespreking woensdag bijgaand een beschrijving van alle aanpassingen van de WFSKH in 2008. Door deze aanpassing in de WFSKH behoefde bij de troonswisseling in 2013 niets te worden ingediend bij Eerste en Tweede Kamer wat betreft de uitkeringen en werden de bedragen alleen in de begroting van de Koning aangepast. Er hoeft nu ook geen wet te worden opgesteld voor de uitkeringen, mocht de Koning te komen overlijden.

Omdat het nogal om techniek gaat heb ik voor de 'fijnproevers' de bedragen in de oude wet (1972) en de nieuwe wet (2008) naast elkaar gezet in een spreadsheet. Het betreft openbare cijfers en in het tabblad [Redacted] staan in de eerste kolom de verschillen leden van artikel 2 van de WFSKH (zie hiervoor het bijgevoegde Staatsblad 2008, 535).genoemd.

Groeten en goed weekend,

[Redacted]

Actualisatie van de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis in 2008

In 2008 heeft een technische aanpassing en actualisering van de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis (1972, WFSKH) plaatsgevonden. De uitgangspunten hierbij waren:

- de principiële uitgangspunten uit 1972 blijven gehandhaafd. Er vindt geen uitbreiding plaats van de uitkeringsgerechtigde leden;
- de wet moet meer toekomstbestendig zijn en meer transparant;
- de eventuele aanpassingen die voortvloeien uit de actualisatie zijn ceteris paribus budgettair neutraal.

De 'actualisatie' bevatte de volgende twee hoofdelementen:

- de verplichting in de oude wet om in het geval van overlijden van een uitkeringsgerechtigd lid en om in het geval van een afgetreden Koning een uitkering vast te stellen (oude artikelen 2 en 3), werd materieel ingevuld. De wetgever stelde nu de uitkeringen vast en de grenzen daarvan, los van de persoon en het moment. Een algemeen verbindend voorschrift trad daarmee als het ware in de plaats van de noodzaak om ooit individuele beschikkingen te treffen, als één van de eerder genoemde situaties zich voor zou doen;
- het nieuwe artikel 3, waarbij de mogelijkheid om overige kosten van het koningschap te vergoeden, werd gebonden aan grenzen en aan de tussenkomst van de minister-president.

De 'technische' aanpassing bij artikel 1 (de uitkeringen) betrof de volgende onderwerpen:

- de nominale bedragen uit 1972 werden omgezet in nominale bedragen van 2007;
- de uitgangspunten van de indexatiemechanismen werden gehandhaafd (CBS cijfers en het inkomen van de vice-president van de Raad van State) maar wel met de moderne begrippen;
- in de oude wet was sprake van
  - een A component, die betrekking had op een vergoeding voor niet declarabele personeelskosten,
  - een B component, die betrekking had op een vergoeding voor niet declarabele 'overige' materiële kosten en
  - een C component, die het inkomensbestanddeel vormde.
 Deze werden vervangen door een nieuwe A-component (was oud C), het inkomensbestanddeel. En een nieuwe B-component (oud A en B samen) voor de niet declarabele kosten;
- alle uitkeringsgerechtigde leden werden expliciet in de wet opgenomen:
  - de Koning
  - de echtgenoot of echtgenote van de Koning
  - de vermoedelijk opvolger van de Koning
  - de echtgenoot of echtgenote van de vermoedelijk opvolger van de Koning
  - de Koning die afstand van het koningschap heeft gedaan
  - de echtgenoot of echtgenote van de Koning die afstand van het koningschap heeft gedaan;
- er heeft een budgettair neutrale verschuiving plaatsgevonden binnen de nieuwe B-component tussen de 'gezinsleden' bij de opvolger van de koning en echtgeno(o)t(e) en de afgetreden koning en echtgeno(o)t(e);

- de nieuwe B-component bij de Koning werd verhoogd met € 643.000, maar dit was budgettair neutraal doordat de declarabele kosten die destijds bij BZK werden ingediend, met hetzelfde bedrag werden verlaagd.

De 'technische' aanpassing bij artikel 2 (de uitkeringen bij overlijden) betrof een vervanging van de procedurele bepaling in de oude wet door een meer inhoudelijk bepaling met concrete voorzieningen. Deze weduwe/nabestaande voorziening bestond uit:

- structureel 50% van de uitkering van een troonsopvolger;
- met variatie afhankelijk van de situatie, namelijk:
  - de eerste twee jaar een hogere kostenvergoeding om personele en materiële lasten van de overleden echtgenoot af te bouwen.
  - een hogere uitkering zolang er minderjarige kinderen zijn.
  - een lagere uitkering indien één van de minderjarige kinderen de Koning is.

Daarnaast werd een nieuwe artikel 3 toegevoegd met als tekst: *Personele en materiële kosten die samenhangen met het koningschap, niet zijnde de uitkeringen die op grond van de artikelen 1 en 2 worden verstrekt, worden bekostigd uit de begroting van het Rijk voor zover deze hiervoor een voorziening bevat en nadat de kosten door of vanwege de Koning daartoe door tussenkomst van Onze Minister-President bij Onze ministerie die het aangaat zijn gedeclareerd.*

Het nieuwe artikel 3 vormt de grondslag voor de functioneel declarabele kosten die samenhangen met het koningschap, niet zijnde de grondwettelijke uitkeringen uit de WFSKH. Om de bedragen te kunnen declareren moet er een raming zijn op genomen in een begroting. Alleen de Koning kan declareren en het kan alleen maar plaatsvinden door tussenkomst van de minister-president.

Daarmee vormde dit artikel een belangrijke bijdrage aan het meer transparant maken van het stelsel van de kosten met betrekking tot het Koninklijk Huis, waarover in dat jaar uitgebreid was gesproken. Dit heeft geleid tot de instelling van de stuurgroep herziening stelsel kosten Koninklijk Huis onder voorzitterschap van de voormalige minister van Financiën dr. G. Zalm.

Daarnaast werd artikel 4 (ter beschikking stellen van paleizen en woonverblijven) aangepast in de zin dat de oude procedurele bepaling werd vervangen door een inhoudelijke bepaling, namelijk de aanwijzing van de paleis Huis ten Bosch te 's-Gravenhage, paleis Nooreinde te 's-Gravenhage en het paleis op de Dam te Amsterdam (lid 1). Voorts werd (in lid 2) voor tijdelijke situaties voor de Koning een 'kan' bepaling opgenomen. En ten slotte werd (in de leden 3 en 4) een 'kan bepaling' voor de overige (en uitsluitend voor hen !) uitkeringsgerechtigde leden van het Koninklijk Huis opgenomen.

Tot slot vervielen enkele oude niet meer van toepassing zijnde artikelen. De wet is in werking getreden met ingang van 1 januari 2009.

Componenten	Aangepast statuut WFSKH				Oude situatie WFSKH 1972				
	B	A	totaal	gezin	A	B	C	totaal	gezin
	pers/mat	inkomen			personeel	materieel	inkomen		
I Koning	3.993.055	764.304	4.757.359		2.183.607	1.809.448	764.304	4.757.359	
II Echtgenoot Koning	518.998	302.948	821.946	5.579.305	171.630	347.368	302.948	821.946	5.579.305
III Opvolger Koning	1.054.853	226.460	1.281.313		300.222	460.586	226.460	987.268	
IV Echtgenoot Opvolger	351.617	226.460	578.077	1.859.390	300.222	345.440	226.460	872.122	1.859.390
V Afgetreden Koning	856.936	431.794	1.288.730		370.556	306.330	431.794	1.108.680	
VI Echtgenoot Afgetredene	285.646	207.272	492.918	1.781.648	159.348	306.348	207.272	672.968	1.781.648

I,II,II conform uitkeringen aan HM de Koningin, ZKH de Prins van Oranje en HKH Prinses Máxima

II conform uitkering wijlen ZKH Prins Claus, geïndexeerd

V en VI conform uitkeringen wijlen HKH Prinses Juliana en ZKH Prins Bernhard, geïndexeerd

In de oude situatie is de de A component (de personeelsuitgaven) bij de Koning verhoogd met € 643.513

Uitkeringsgerechtigde X		Formule conform de artikelliden: duur + situatie + uitkeringshoogte =			Bedrag
		duur	situatie	uitkeringshoogte	
1a	Weduwe overleden Koning	eerste twee jaar	zonder minderjarige Koning	uitkering voor overlijden + kwart B component Koning	1.820.210
		eerste twee jaar	met minderjarige Koning	uitkering Opvolger	1.281.313
1b		structureel na twee jaar	zonder minderjarige kinderen	helpt uitkering Opvolger	640.657
		structureel na twee jaar	met minderjarige kinderen	uitkering Opvolger	1.281.313
2a	Weduwe overleden Opvolger	zolang als structureel	met minderjarige kinderen zonder minderjarige kinderen	uitkering Opvolger helpt uitkering Opvolger	1.281.313 640.657
2b		eerste twee jaar	zonder minderjarige kinderen	uitkering voor overlijden + kwart B component Opvolger	841.790
		structureel na twee jaar	zonder minderjarige kinderen	helpt uitkering Opvolger	640.657
3a	Weduwe overleden Afgetredene	zolang als structureel	met minderjarige kinderen zonder minderjarige kinderen	uitkering Opvolger helpt uitkering Opvolger	1.281.313 640.657
3b		eerste twee jaar	zonder minderjarige kinderen	uitkering voor overlijden + kwart B component Afgetredene	707.152
		structureel na twee jaar	zonder minderjarige kinderen	helpt uitkering Opvolger	640.657

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 12 maart 2015 15:27
Aan: Geert.Maanen@minbzk.nl; marcel.gastel@minbzk.nl
[REDACTED]
Onderwerp: Wat is DKH
Bijlagen: PLATO-#3809376-v1-Wat_is_DKH_.DOCX

Collega's,

Naar aanleiding van de vraag 'wat is de Dienst van het Koninklijk Huis (DKH)' heb ik de informatie die wij hierover hebben op een rij gezet in bijgevoegd memo.

Groeten,
[REDACTED]

119

t.a.v. Dhr. Van Maanen en Van Gastel

Contactpersoon

Datum
12 maart 2015

Onze referentie

Auteur

Kopie aan

memo

Wat is DKH?

Naar aanleiding van de vraag 'wat is de Dienst van het Koninklijk Huis', wordt onderstaand op basis van gegevens die zijn verstrekt in een WOB-procedure inzicht gegeven hoe DKH als juridisch entiteit kan worden gezien.

In het door de Landsadvocaat opgestelde verweerschrift waarom er geen WOB-verzoeken behoeven te worden doorgestuurd naar DKH geeft de Landsadvocaat ( ) de volgende noties:

-
-
-

In de uitspraak van de rechtbank (ECLI:NL:RBAMS:2010:BP2182) tot de volgende visie:

De Dienst Koninklijk Huis kan, gelet de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 6 juni 2007 (LJN: BA6497), niet als bestuursorgaan worden aangemerkt. In deze uitspraak oordeelt de Afdeling dat aan het Kabinet slechts ondersteunende en geen eigen, zelfstandige, taken opgedragen zijn zodat geen sprake is van een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het opgedragen zijn van uitsluitend ondersteunende taken kan bovendien niet worden aangemerkt als het bekleed zijn met openbaar gezag,

Datum

12 maart 2015

Onze referentie

zodat er ook geen sprake is van een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Awb. Daaruit volgt dat het Kabinet ook geen bestuursorgaan is in de zin van artikel 1a van de Wob. Net zomin als aan het Kabinet zijn aan de Dienst Koninklijk Huis eigen, zelfstandige, taken opgedragen, maar uitsluitend ondersteunende taken. Waar het Kabinet van de Koningin de Koningin ondersteunt in de uitoefening van haar constitutionele taken ondersteunt de Dienst Koninklijk Huis, en daarmee de Thesaurie, de Koningin bij haar dagelijkse 'huishoudelijke' werkzaamheden. De Dienst Koninklijk Huis is dan ook geen bestuursorgaan om dezelfde redenen waarom het Kabinet van de Koningin geen bestuursorgaan is.

[Redacted]

Van: [Redacted]
Verzonden: maandag 11 mei 2015 9:43
Aan: Marcel van Gastel; Maanen, Geert van; marcel.gastel@minbzk.nl
CC: [Redacted]
Onderwerp: RE: rapport voor visie AZ

Dag Marcel en Geert,

De algemene conclusie vanuit AZ is, dat het een helder verhaal is. [Redacted]
[Redacted]

Typ technische onderwerpen heb ik al eerder aan [Redacted] en Marcel doorgegeven.

Heb nog wel enkele opmerkingen gekregen, die ik per pagina weergeef. Cursief staan de tekst voorstellen.

[Large redacted area]

Het lijkt mij verstandig om op 18 mei bij elkaar te komen, [REDACTED]

Groeten,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]

Verzonden: donderdag 30 april 2015 16:11

Aan: [REDACTED]

CC: Marcel van Gastel; Maanen, Geert van; [REDACTED]

Onderwerp: rapport voor visie AZ

Beste [REDACTED]

zoals afgesproken de versie voor visie door AZ!

Hartelijke groeten, [REDACTED]

De afzender aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade (van welke aard ook) die voortvloeit uit het gebruik van elektronisch verzonden berichten. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade (van welke aard ook) die voortvloeit uit het gebruik van elektronisch verzonden berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the use of electronic mail or the transmission of messages.